

3. Výdaje zdravotních pojišťoven

Největší podíl na financování zdravotní péče (cca 75% výdajů na zdravotnictví) připadá na zdravotní pojišťovny. Zdravotní péče je v našem systému hrazená převážně z veřejného zdravotního pojištění a pouze v některých případech bývá doplněna o spoluúčast pacientů (např. doplatky za některé léky, stomatologická péče apod.)

Výdaje zdravotních pojišťoven jsou získávány ve velmi podrobné struktuře a dají se členit podle druhu péče (ICHA-HC), typu poskytovatele (ICHA-HP), MKN-10¹, věku a pohlaví.

Z pohledu věrohodnosti dat lze konstatovat, že údaje od zdravotních pojišťoven patří mezi nejkvalitnější zdroje informací.

3.1 Výdaje na zdravotní péči podle hlavních skupin diagnóz MKN-10

V této části se budeme věnovat výdajům na zdravotní péči podle dalších rozměrů, nejprve podle hlavních skupin diagnóz vycházejících z Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN-10). Výdaje na zdravotní péči ve zmíněném třídění je zatím možno určit pouze u zdravotní péče financované zdravotními pojišťovnami.

Tabulka 3.1: Výdaje na zdravotní péči podle diagnóz v mil. Kč

MKN-10	2000	2002	2003	2005	2006	2007	2008	Index 2008/2007
01 Infekční a parazitární nemoci	1 521	1 793	1 853	2 075	2 258	2 487	2 986	120,1
02 Novotvary	7 222	7 492	7 888	9 013	10 720	12 885	14 491	112,5
03 Nemoci krve a krvetvorných orgánů	1 237	1 580	1 731	2 111	2 237	1 724	2 085	120,9
04 Nemoci endokrinní a metabolické	2 319	2 857	3 179	3 435	3 914	4 232	4 706	111,2
05 Poruchy duševní a poruchy chování	3 460	4 251	4 700	5 029	5 520	6 370	6 568	103,1
06 Nemoci nervové soustavy	1 821	2 441	2 822	2 814	3 376	4 379	4 988	113,9
07 Nemoci oka	1 717	1 836	1 894	2 202	2 404	2 519	2 734	108,5
08 Nemoci ucha	483	595	619	651	764	809	828	102,3
09 Nemoci oběhové soustavy	7 464	14 371	14 879	16 263	17 705	18 626	19 589	105,2
10 Nemoci dýchací soustavy	4 450	4 793	5 146	5 980	6 078	6 599	7 159	108,5
11 Nemoci trávicí soustavy	8 903	9 875	10 153	10 835	10 966	11 540	11 868	102,8
12 Nemoci kůže	1 053	1 266	1 317	1 461	1 622	1 700	1 802	106,0
13 Nemoci svalové, kosterní a pojivové tkáně	5 962	7 120	7 843	8 761	9 394	10 147	11 032	108,7
14 Nemoci močové a pohlavní soustavy	6 145	6 714	7 093	7 579	8 553	9 120	10 024	109,9
15 Těhotenství, porod a šestinedělí	1 435	1 517	1 573	1 808	2 001	2 158	2 393	110,9
16 Stavby vzniklé v perinatálním období	839	917	933	1 131	1 291	1 368	1 633	119,4
17 Vrozené vady a deformace	273	650	690	673	742	802	842	105,0
18 Příznaky, znaky...	2 376	2 844	3 162	3 739	4 101	4 327	4 695	108,5
19 Poranění, otravy aj.	5 126	5 866	6 104	6 426	6 981	7 151	7 514	105,1
20 Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti	115	110	114	105	110	117	118	101,0
21 Faktory ovlivňující zdravotní stav	5 528	6 808	7 287	8 604	9 324	10 382	11 047	106,4
00 Neznámá diagnóza	46 345	56 322	60 719	69 399	64 139	64 272	68 178	106,1
Celkem	115 792	142 018	151 701	170 093	174 200	183 713	197 280	107,4

¹ Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů

Tabulka 3.1 ukazuje výdaje na zdravotní péči podle diagnóz v jednotlivých letech 2000 až 2008. Zatímco v roce 2000 nemoci trávicí soustavy vykazaly největší objem výdajů, v ostatních letech byly nejnákladnější skupinou diagnóz **nemoci oběhové soustavy** (19 589 Kč v roce 2008), následované **novotvary** (14 491 Kč v roce 2008) a **nemocemi trávicí soustavy** (11 868 Kč v roce 2008).

Z časového hlediska nejrychleji rostly výdaje na **vrozené vady a deformace** (ročně průměrně o 15%), vysoce nadprůměrnou dynamiku měly také výdaje na **nemoci oběhové soustavy** (ročně průměrně 13%) a **nemoci nervové soustavy** (13%). Podprůměrně se zvyšovaly například výdaje na **vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti** nebo **nemoci trávicí soustavy**.

Nyní se zaměříme na **výdaje na zdravotní péči strukturované podle věku a pohlaví**. Každá věková skupina má odlišný počet pojištěnců, který přímo úměrně ovlivňuje výši celkových vynaložených výdajů. Při vyčíslení výdajů na jednoho pojištěnce se ukazuje jako potřebné vzít v úvahu i věk pojištěnce, protože v různém věku se stejná nemoc projevuje různě, odlišnou délkou léčení, různými komplikacemi, odlišným průběhem a tudíž i různými výdaji. Velmi zajímavé je také srovnání výdajů na zdravotní péči poskytovanou mužům a ženám. Ženy se obecně dožívají vyššího věku než muži, a proto i struktura výdajů členěná dle věku a pohlaví je odlišná.

Následující tabulka popisuje výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví:

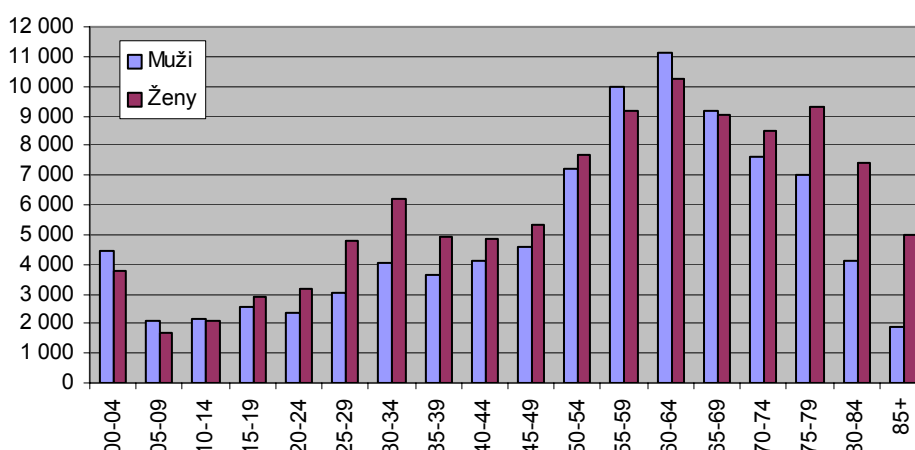
Tabulka 3.2: Výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v mil. Kč

	2000		2005		2006		2007		2008		Index 2008/2007	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
00-04	2 464	2 062	3 346	2 762	3 672	2 979	4 009	3 384	4 449	3 776	111,0	111,6
05-09	1 675	1 493	1 910	1 607	1 935	1 610	1 921	1 612	2 090	1 675	108,8	103,9
10-14	1 925	1 778	2 369	2 190	2 231	2 103	2 119	2 060	2 145	2 080	101,2	101,0
15-19	1 939	2 219	2 293	2 744	2 357	2 757	2 396	2 845	2 575	2 914	107,5	102,4
20-24	2 189	3 090	2 170	2 939	2 164	2 938	2 209	2 980	2 375	3 139	107,5	105,3
25-29	2 293	3 550	2 963	4 813	2 883	4 684	2 932	4 693	3 024	4 796	103,1	102,2
30-34	1 939	2 771	3 232	4 817	3 329	5 194	3 571	5 706	4 065	6 232	113,8	109,2
35-39	2 084	2 774	2 942	3 912	3 039	4 022	3 178	4 333	3 656	4 888	115,0	112,8
40-44	2 594	3 234	3 466	4 173	3 588	4 357	3 801	4 580	4 112	4 854	108,2	106,0
45-49	3 832	4 667	4 529	5 241	4 272	5 078	4 344	5 105	4 611	5 356	106,1	104,9
50-54	5 049	5 877	7 009	7 438	6 837	7 378	6 887	7 552	7 190	7 714	104,4	102,1
55-59	5 005	5 116	9 035	8 613	9 232	8 617	9 387	8 982	9 951	9 179	106,0	102,2
60-64	3 954	4 403	8 299	8 016	8 903	8 462	9 847	9 484	11 097	10 267	112,7	108,3
65-69	4 235	5 269	6 840	7 128	7 400	7 362	7 945	8 221	9 163	9 039	115,3	109,9
70-74	4 258	5 790	7 012	8 131	7 020	7 971	7 146	8 268	7 614	8 472	106,5	102,5
75-79	3 320	5 573	5 785	8 130	6 090	8 377	6 417	8 940	7 022	9 293	109,4	104,0
80-84	1 233	2 520	3 389	6 324	3 537	6 631	3 765	7 022	4 138	7 389	109,9	105,2
85+	927	2 691	1 225	3 302	1 429	3 762	1 642	4 426	1 920	5 020	116,9	113,4
celkem	50 914	64 878	77 814	92 279	79 917	94 283	83 520	100 194	91 197	106 083	109,2	105,9
Celkový součet	115 792		170 093		174 200		183 713		197 280		107,4	

Z tabulky 3.2. a z grafu 3.1 vyplývá rozdílná struktura výdajů z hlediska věku a pohlaví. V roce 2008 se vyskytovaly vyšší výdaje na zdravotní péči mužů ve věkových skupinách 00-14 a 55-69. V ostatních věkových skupinách byly zaznamenány vyšší výdaje v případě žen. Nejvyšší výdaje se objevují ve věkových skupinách 60-64 a to jak v případě mužů, tak i v případě žen. V porovnání s rokem 2007 se nejvíce zvýšily výdaje ve věkové skupině 35-39 a 65-69 u mužů u žen ve věkové skupině 35-39 a 85 a více let.

Z časového hlediska se od roku 2000 celkové výdaje v běžných cenách zvýšily o 70%, přičemž v případě mužů o 79% a v případě žen o 64%. Největší nárůst výdajů na zdravotní péči u mužů i žen byl naopak zaznamenán u věkové skupiny 80-84 let. Naopak nejméně vzrostly výdaje na zdravotní péči u obou pohlaví ve věkové skupině 20 – 24 let.

Graf 3.1: Výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v roce 2008 (v mil. Kč)

Zajímavou strukturu mají výdaje na zdravotní péči na jednoho pojištěnce podle pohlaví a věku. Obecně lze říci, že výdaje na zdravotní péči rostou s věkem a v jednotlivých věkových skupinách se jejich výše liší i v závislosti na pohlaví. Průměrné výdaje na jednoho pojištěnce v podstatě znázorňují určité zákonitosti v etapách lidského života. Tabulka o počtu pojištěnců podle věku a pohlaví je uvedena v příloze (viz tabulka 8).

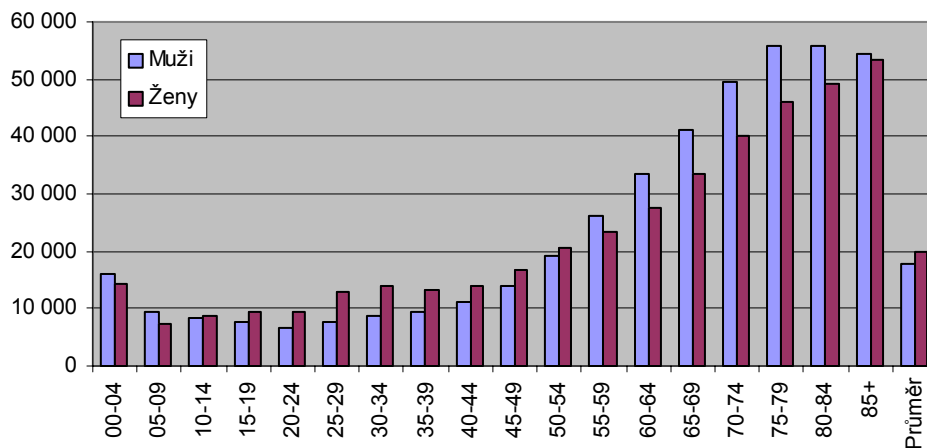
Tabulka 3.3: Průměrné výdaje na zdravotní péči na jednoho pojištěnce podle věku a pohlaví (v Kč)

	2000		2005		2006		2007		2008	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
00-04	10 796	9 542	13 700	11 962	14 740	12 642	15 084	13 424	16 123	14 434
05-09	5 519	5 189	8 231	7 316	8 291	7 297	8 150	7 240	9 290	7 446
10-14	5 742	5 561	7 902	7 698	7 774	7 722	8 097	8 288	8 425	8 605
15-19	5 440	6 531	6 847	8 572	7 011	8 604	7 221	9 010	7 803	9 278
20-24	4 908	7 264	6 021	8 648	6 051	8 723	6 265	8 992	6 740	9 432
25-29	5 300	8 642	6 632	11 504	6 676	11 610	7 231	12 422	7 611	12 931
30-34	5 458	8 231	7 372	11 626	7 333	12 158	7 544	12 840	8 559	13 956
35-39	5 918	8 274	8 271	11 670	8 390	11 804	8 334	12 101	9 285	13 166
40-44	7 267	9 336	9 797	12 421	9 977	12 765	10 347	13 216	11 205	14 016
45-49	9 518	11 638	13 031	15 472	12 537	15 372	13 225	16 171	13 961	16 874
50-54	12 704	14 432	17 967	18 896	17 626	18 922	18 178	19 994	19 134	20 598
55-59	16 532	15 722	23 709	21 546	24 044	21 387	24 747	22 676	26 298	23 252
60-64	18 382	17 655	29 626	25 426	30 539	25 771	30 358	26 183	33 373	27 717
65-69	21 460	20 938	35 787	30 171	37 425	30 225	37 081	31 531	41 212	33 503
70-74	25 755	23 636	44 281	36 516	44 714	36 323	46 787	39 182	49 532	40 109
75-79	28 252	26 370	47 936	40 273	49 699	41 270	51 048	44 079	55 844	46 074
80-84	30 148	29 635	48 147	42 438	49 389	43 977	51 008	46 584	55 699	49 121
85+	25 710	29 045	45 399	44 718	49 741	48 264	48 279	48 614	54 563	53 365
Průměr	10 099	12 273	15 463	17 644	15 817	17 976	16 418	19 029	17 839	20 036

Z tabulky 3.3 je patrné, že výdaje na jednoho pojištěnce se odlišují zejména v závislosti na věku a částečně i na pohlaví. Důvodem je čerpání velmi odlišné zdravotní péče u každé věkové skupiny. V roce 2008 byly poměrně vysoké výdaje na jednoho pojištěnce vykazovány ve skupině 00-04 let, pak jejich hodnota klesala až na 6 740 Kč u mužů (20-24) resp. 7 446 u žen (05-09). Následně se výdaje zdravotní péči zvyšovaly s narůstajícím věkem. Tuto situaci přehledně zachycuje graf 3.2.

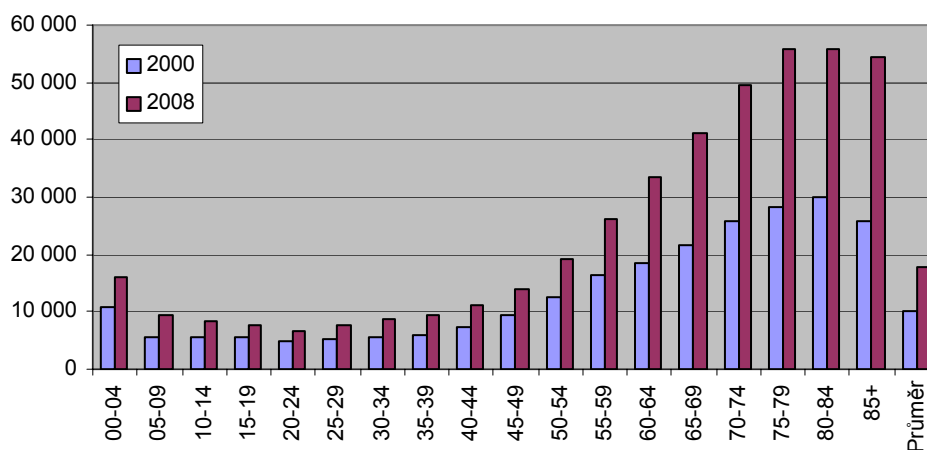
Od roku 2000 vzrostly průměrné výdaje na jednoho pojištěnce o 77% u mužů a o 63% u žen. Největší nárůst výdajů byl zaznamenán u věkové skupiny 85+ u obou pohlaví. Nejméně výdaje vzrostly ve věkové skupině 20-24 let a to jak v případě mužů, tak i žen. Celkově jsou v roce 2008 průměrné výdaje na jednu ženu (20 036 Kč) o 12% vyšší než průměrné výdaje na jednoho muže (17 839 Kč), zatímco v roce 2000 činil rozdíl 21,5%.

Graf 3.2: Průměrné výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v roce 2008 (v Kč)

Zajímavá je také studie relativních výdajů na jednoho pojištěnce v závislosti na věku a pohlaví v letech 2000 a 2008. Z grafů 3.3 a 3.4 je vidět, že ve všech věkových skupinách výdaje vzrostly, nejvíce pak ve věkové skupině 85+ o 112% u mužů, resp. 84% u žen. Po vyrovnávání průměrných výdajů u obou pohlaví v roce 2007, opět převažují průměrné výdaje na jednoho muže nad průměrnými výdaji na jednu ženu v nejstarší věkové kategorii (viz tab. 3.3). Obdobná situace nastala v minulosti v letech 2005 a 2006.

Graf 3.3: Porovnání relativních výdajů na jednoho muže v letech 2000 a 2008 (průměrné výdaje = 100%)

**Graf 3.4: Porovnání relativních výdajů na jednu ženu v letech 2000 a 2008
(průměrné výdaje = 100%)**

